

**ΙΟΝΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ**

Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας

Πτυχιακή Εργασία

Επιβλέποντες καθηγητές: Εμμανουήλ Δρακάκης,

Αλεξάνδρα Καββαδία

**Θέμα Εργασίας: ΓΑΚ- Αρχεία Νομού Κορινθίας: Αναλυτικοί
Κατάλογοι Εκπαιδευτικών Αρχείων**

Ελεάννα Σκιρδή

ΑΜ: Β2016078

Έτος: 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος..... σελ.3

Εισαγωγή.....σελ.4-6

Κεφάλαιο 1

1.1 Εκπαίδευση στην Ελλάδα τον 20^ο αιώνα.....σελ.6-8

1.2 Εκπαίδευση Ξυλόκαστρο Κορινθίας.....σελ.8-10

Κεφάλαιο 2

2.1 Γενικά Αρχεία Κράτους- Γ.Α.Κ. Τμήμα Κορίνθου.....σελ.10-13

2.2 Νομός Κορινθίας-Αρχαία Κόρινθος- Κόρινθος.....σελ.13-16

Κεφάλαιο 3

3.1 Ξυλόκαστρο Κορινθίας..... σελ.16-17

3.2. Άνω Συνοικία Τρικάλων Κορινθίας.....σελ.17-21

3.3 Καμάρι Κορινθίας.....σελ.21-24

3.4. Κάτω Συνοικία Τρικάλων Κορινθίας.....σελ.24-28

3.5. Μερτικάικα Κορινθίας.....σελ.28-29

3.6. Πελλήνη Κορινθίας.....σελ.29-31

3.7. Ρέθι Κορινθίας.....σελ.31-34

Επίλογος.....σελ.35

Βιβλιογραφία.....σελ.36

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εργασία που ακολουθεί πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο πτυχιακής εργασίας του τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας στο Α.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων στην Κέρκυρα. Αντικείμενο της εργασίας αποτελεί η έρευνα και η καταγραφή της εκπαίδευσης τον 20ο αιώνα στην Ελλάδα και ειδικότερα στον Νομό Κορινθίας μέσω του τμήματος των Γενικών Αρχείων του Κράτους. Σε πρώτο στάδιο, γίνεται παρουσίαση της ιστορίας της εκπαίδευσης εκείνης της περιόδου. Έπειτα, αναλύεται η ιστορία κάποιων εκ των χωριών του Ξυλοκάστρου Κορινθίας και τέλος, η καθημερινότητα των εκπαιδευτικών τους ιδρυμάτων(Δημοτικά σχολεία).

Στο πρώτο κεφάλαιο, δίνεται η εικόνα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα εστιάζοντας στην περιοχή του Ξυλοκάστρου κατά τον 20ο αιώνα. Στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάζεται γενικά η ιστορία των Γενικών Αρχείων του Κράτους της Ελλάδος και ειδικότερα του τμήματος της Κορίνθου καθώς και η ιστορία του Νομού Κορινθίας αλλά και της πόλης της Κορίνθου. Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο, παρουσιάζονται η περιοχή του Ξυλοκάστρου Κορινθίας, έξι χωριά του ίδιου δήμου, με βασικότερο κομμάτι αυτό της ιστορίας της λειτουργίας των Δημοτικών σχολείων που υπήρχαν στα χωριά αυτά.

Η μελέτη μου στηρίχθηκε σε επιστημονικά κείμενα αλλά και σε κείμενα γραμμένα από τοπικούς συγγραφείς, οι οποίοι έγραφαν με αγάπη και υπερηφάνεια για τον τόπο από τον οποίο κατάγονταν. Επίσης, βασίστηκε και στην πρακτική εφαρμογή αφού το μεγαλύτερο πλήθος των πληροφοριών μου προέκυψαν από τη μακροχρόνια έρευνα μου, στα γενικά Αρχεία του Κράτους του Νομού Κορινθίας. Θεωρώ, πως στην εποχή μας, που η τεχνολογία βρίσκεται στο αποκορύφωμά της, τα χειρόγραφα αρχεία αποτελούν το βασικότερο κομμάτι της ιστορίας μας.

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές μου, κυρία Αλεξάνδρα Καββαδία και κύριο Εμμανουήλ Δρακάκη για την υποστήριξή τους και για την ευκαιρία που μου έδωσαν να αναζητήσω και να ερευνήσω σε βάθος το κομμάτι της εκπαίδευσης, που αποτελεί το πολυτιμότερο αγαθό στη ζωή του ανθρώπου. Κυρίως όμως, να τους ευχαριστήσω για τις γνώσεις που μου πρόσφεραν για την ιστορία του τόπου μου και των προγόνων μου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εκπαίδευση αποτελεί την ίδια την ουσία των ενεργειών μας. Η λέξη προέρχεται από το ρήμα εκπαιδεύω της αρχαίας ελληνικής και σημαίνει μορφώνω, διαπαιδαγωγώ, ανατρέφω από μικρή ηλικία. Ορίζεται ως η παρέμβαση της Πολιτείας, διαμέσου του θεσμού του σχολείου και περιλαμβάνει όλες εκείνες τις δραστηριότητες που έχουν ως στόχο, την πνευματική ενίσχυση του ατόμου και την διαπαιδαγώγησή του. Πιο συγκεκριμένα, με τη διαδικασία της εκπαίδευσης ο άνθρωπος αποκτά γνώσεις, διαμορφώνει αξίες και αναπτύσσει δεξιότητες συμβάλλοντας στην ορθή κοινωνικοποίησή του. Ακόμη, είναι οριοθετημένη χρονικά και πραγματοποιείται βάσει ενός σχεδιασμένου προγράμματος με συγκεκριμένες μεθόδους και θέτει μαθησιακούς στόχους.

Τέλος, καθώς η εκπαίδευση είναι μια συνεχής πορεία που εξελίσσεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής ενός ανθρώπου, δεν περιορίζεται μόνο στα μαθητικά χρόνια, κατά τη φοίτηση στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, αλλά και μετέπειτα, συμπεριλαμβάνοντας όλα εκείνα που κατακτά μέσω των εμπειριών του, αλλά και από την ιστορία των προγόνων του. Είναι ένα μέσο απόκτησης γνώσης σε ποικίλους τομείς και πεδία που στόχο έχουν την εφαρμογή για τη βελτίωση της ζωής του.

Η ύπαρξη της εκπαίδευσης ήδη από τα αρχαία χρόνια κατείχε έναν βασικό ρόλο, αυτόν της προφορικής μετάδοσης της πολιτισμικής γνώσης από γενιά σε γενιά που πραγματοποιούνταν, τις περισσότερες φορές, μέσω αφηγήσεων ιστοριών και μιμήσεων. Αναμφίβολα, η εκπαίδευση στην αρχαία Ελλάδα επηρέασε σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη ενός δυναμικού πολιτιστικού συνεχούς, που συνδέει το παρελθόν με το μέλλον και επεκτάθηκε και στον δυτικό πολιτισμό. Στις μέρες μας, συνεχίζουμε να εστιάζουμε στη διατήρηση της κουλτούρας και της πολιτισμικής γνώσης, όμως με τη διαμόρφωση ενός διαφορετικού χαρακτήρα, με βάση τα εκπαιδευτικά ιδρύματα (σχολεία, πανεπιστήμια, κολλέγια).

Στη χώρα μας, όπως και στις περισσότερες χώρες του πλανήτη μας, η εκπαίδευση για τους πολίτες καθίσταται υποχρεωτική στα σχολεία μέχρι το 18ο έτος της ηλικίας τους. Η κοινωνία πιστεύει ότι το 18ο έτος είναι μια ηλικία που το άτομο θα έχει εξασφαλίσει

αρκετή γνώση ώστε να πράξει λογικές επιλογές για τη διαμόρφωση της ζωής του και κατ' επέκταση θα αποτελέσει ένα ενεργό μέλος στην κοινωνία.

Οι σκοποί της εκπαίδευσης του κάθε ατόμου καθίστανται κύριο μέλημα και υποχρέωση της ίδιας της Πολιτείας στην οποία διαμένει. Διακρίνονται σε τρεις βασικές κατηγορίες: τους κοινωνικούς, τους μορφωτικούς και τους πολιτιστικούς σκοπούς.

1. Στους κοινωνικούς σκοπούς, το άτομο θα μάθει να γνωρίζει τον ρόλο του στη κοινωνία σε συνάρτηση με την οικογένεια, τους φίλους και την ίδια την κοινωνία φυσικά. Ταυτόχρονα, όμως, θα μπορέσει να κατανοήσει ότι έχει δικαιώματα και υποχρεώσεις ως μέλος του κοινωνικού συνόλου. Θα αντιλαμβάνεται και θα σέβεται ότι ο ρόλος που διαθέτει στη κοινωνία δεν είναι ούτε περισσότερο αλλά ούτε λιγότερο σημαντικός από τον ρόλο που διαθέτουν οι άλλοι σε αυτήν. Αυτός ο σκοπός θα τον βοηθήσει να αναπτύξει το αίσθημα της προσφοράς και της αλληλεγγύης προς τον συνάνθρωπό του.

2. Με τους μορφωτικούς σκοπούς το άτομο θα αποκτήσει την ικανότητα να ξεχωρίζει τις λανθασμένες συμπεριφορές του ίδιου αλλά και των γύρω του, θα αναγνωρίσει τα λάθη του και θα στοχεύσει στην επίλυση τους ώστε να ενσωματωθεί ομαλά στη κοινωνία. Θα αποκτήσει το αίσθημα της αυτογνωσίας, της συλλογικότητας και της υπευθυνότητας των πράξεων του. Φυσικά, θα καταφέρει να δημιουργήσει δεσμούς αγάπης και ενδιαφέροντος με τη γνώση για να μπορεί αυτή να συνεχίζεται, να αναπτύσσεται και μετά την αποφοίτηση του ατόμου από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

3. Οι πολιτιστικοί σκοποί διαμορφώνονται ανάλογα με την πολιτισμική ταυτότητα της κάθε κοινωνίας, οι οποίοι θα περάσουν στις νέες γενιές μέσω της Εκπαίδευσης. Το άτομο μέσω της εκπαίδευσης λοιπόν, θα μάθει αρχικά τη γλώσσα, τη δομή, την ιστορία και τα επιτεύγματα των προγόνων του, ενώ στη συνέχεια, θα ενημερωθεί για την καλλιτεχνική παράδοση, τη μουσική, τα ακούσματα, τα ήθη και τα έθιμα του τόπου του.

Τέλος, η εκπαίδευση ήταν και θα είναι το μεγαλύτερο και σημαντικότερο εφόδιο στη ζωή του ανθρώπου, ο οποίος με την

αγάπη του για μόρφωση και για συνεχή εξέλιξη, θα καταφέρει να διαπρέψει σε όλους τους τομείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Εκπαίδευση στην Ελλάδα τον 20ο αιώνα.

Η Ελλάδα από το 1912 έως το 1940 βασανιζόταν από συνεχόμενες πολεμικές κρίσεις. Ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, η Μικρασιατική Καταστροφή και ύστερα η περίοδος του μεσοπολέμου αποτέλεσαν μαύρες σελίδες στην ιστορία της χώρας μας και επηρέασαν αισθητά την ελληνική παιδεία. Στην περίοδο αυτή συντελέστηκε το πρώτο κύμα εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων του 20ου αιώνα. Το θέμα της εκπαίδευσης των κοριτσιών και κατ' επέκταση ο θεσμός της συνεκπαίδευσης προκάλεσε έντονες συζητήσεις και προβληματισμούς όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε πολλές προηγμένες ευρωπαϊκές χώρες. Στο Α΄ Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο το 1904, το οποίο αποτέλεσε τομή στην ιστορία της εκπαίδευσης των κοριτσιών, κυριάρχησε το δίλημμα της επιλογής ανάμεσα στις «γερές μητέρες» ή τις «αδύνατες και ασθενικές διανοούμενες». Ωστόσο, ο θεσμός της συνεκπαίδευσης άρχισε να κερδίζει συνεχώς έδαφος. Εκτός από τα σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης εμφανίστηκε, με ανεπίσημο τρόπο, και στα δημόσια σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αφού πολλές μαθήτριες εγγράφονταν σ' αυτά με δυναμικό τρόπο και συμφοιτούσαν με αγόρια.

Ξεκινώντας από την περίοδο του 1908, παρατηρούμε ότι εμφανίστηκε μια αυξητική τάση στα σχολεία της Μέσης εκπαίδευσης ανάλογα πάντα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του κάθε τόπου. Δημιουργήθηκαν Γυμνάσια στο Μοναστήρι, το Τσοτύλι, τη Σιάτιστα στην Κοζάνη, στις Σέρρες, στην Ανδριανούπολη και την Τραπεζούντα. Χαρακτηριστικό αυτών των σχολείων ήταν ότι υπήρξαν συνέχεια των προγενέστερων Σχολαρχείων, διατηρώντας μικρό αριθμό Γυμνασιακών τάξεων. Από την άλλη όμως, η δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ιδιαίτερα στην περιοχή της Μακεδονίας, παρουσίαζε μια στασιμότητα και μια μικρή υστέρηση, παρόλο που διέθετε σημαντικά αστικά κέντρα και βρισκόταν στο επίκεντρο των εθνικών συμφερόντων. Από το 1911

έως το τέλος του μεσοπολέμου το 1945, διαπιστώνουμε πως, με τα Νομοσχέδια του 1913, η δημοτική εκπαίδευση γίνεται εξάχρονη, υποχρεωτική και οδηγεί στο αστικό σχολείο ή στο εξατάξιο Γυμνάσιο. Στη συνέχεια, με τις μεταρρυθμίσεις το 1929, οι απόφοιτοι των Δημοτικών σχολείων απέκτησαν τη δυνατότητα εισαγωγής τους σε επαγγελματικές σχολές χωρίς εξετάσεις ενώ με γραπτές εξετάσεις μπορούσαν να εισαχθούν στα Γυμνάσια.

Τέλος, καθοριστική περίοδος για την ελληνική εκπαίδευση ήταν τα χρόνια μετά το μεσοπόλεμο, από το έτος 1945 και έπειτα. Το 1962, πραγματοποιήθηκε ο εκσυγχρονισμός της αστικής παιδείας με την ελληνική οικονομία, με βασικό πυλώνα την ισότητα.

Έχουμε την εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας, το εννιάχρονο σχολείο, τη δωρεάν παιδεία, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και ταυτόχρονα θεσπίστηκε το ακαδημαϊκό απολυτήριο. Κατά τη διάρκεια των ετών 1962 έως 1965, ξεκίνησε η περίοδος της εισαγωγής στα Πανεπιστήμια με τη μέθοδο των γραπτών εξετάσεων,

ενώ τα έτη 1978-1979, εφαρμόστηκε το σύστημα εισόδου σε ΑΕΙ και ΚΑΤΕΕ, με τη μέθοδο των εξετάσεων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τα μαθήματα των δύο τελευταίων τάξεων χωρίστηκαν σε αυτά του κορμού και αυτά της επιλογής. Το έτος 1983, καταργήθηκαν οι εξετάσεις της Β' Λυκείου και καθιερώθηκε το σύστημα των δεσμών.

1.2 Εκπαίδευση Ξυλόκαστρο Κορινθίας

Το Ξυλόκαστρο Κορινθίας κατά την περίοδο του 20ου αιώνα ήταν μια επαρχιακή περιοχή και ο δήμος του απαρτιζόταν από πάρα πολλά χωριά που το καθένα σχεδόν είχε το δικό του Δημοτικό Σχολείο. Εκείνη την περίοδο, λοιπόν, η εκπαίδευση σε μια επαρχία όπως το Ξυλόκαστρο, ήταν πολλές φορές δύσκολη.

Αρχικά, οι ίδιοι οι γονείς δε άφηναν τα παιδιά τους να πηγαίνουν σχολείο, κατά κύριο λόγο τα κορίτσια, ενώ ο δάσκαλος όταν αντιλαμβανόταν τέτοια περιστατικά, έκανε μήνυση στους γονείς των μαθητών. Από την άλλη, σε αντίθεση με τα παιδιά που επιθυμούσαν να τελειώσουν το Γυμνάσιο για να σπουδάσουν, υπήρχαν πολλοί μαθητές που δεν διέθεταν τον απαιτούμενο ζήλο να μορφωθούν.

Παράλληλα, μεγάλο πρόβλημα στα σχολεία της επαρχίας αφορούσε το θέμα των βιβλίων, αφού οι μαθητές δεν είχαν βιβλία παρά μόνο ένα αναγνωστικό στο Δημοτικό, το οποίο μάλιστα πλήρωναν οι ίδιοι. Αντίστοιχα, στο Γυμνάσιο τα βιβλία αγοράζονταν πάλι από τους μαθητές, με εξαίρεση τα παιδιά που προέρχονταν από πολύ άπορες οικογένειες, που τους παρέχονταν μερικά δωρεάν ή δανείζονταν τα βιβλία από άλλα μεγαλύτερα σε ηλικία.

Οι δάσκαλοι και οι καθηγητές ήταν ιδιαίτερα αυστηροί και αδιάλλακτοι με τους μαθητές τους. Πολλές φορές, χρησιμοποιούσαν τη βέργα ή βίτσα για τιμωρία και παραδειγματισμό προς τους άτακτους ή αδιάβαστους μαθητές θεωρώντας πως το ξύλο αποτελούσε την καλύτερη μέθοδο σωφρονισμού. Δεν απουσίαζαν, βέβαια, οι κοινωνικές διακρίσεις από τον δάσκαλο ή τον καθηγητή προς τους μαθητές, αν αυτοί ανήκαν σε εύπορη οικογένεια ή είχαν γονείς που κατείχαν κάποιο αξίωμα.

Τα μαθήματα, που διδάσκονταν οι μαθητές στα Δημοτικά Σχολεία της επαρχίας κατά τη διάρκεια ενός σχολικού έτους, δεν παρουσίαζαν μεγάλες διαφορές με τα σημερινά μαθήματα.

Οι μαθητές διδάσκονταν:

- Στη Α' τάξη τα μαθήματα: των Θρησκευτικών, της Ανάγνωσης, της Λεκτικής άσκησης, της Πατριδογνωσίας και της Αριθμητικής.
- Στη Β' τάξη τα μαθήματα: της Γραμματικής, των Θρησκευτικών, της Αριθμητικής και της Πατριδογνωσίας.
- Στη Γ' τάξη τα μαθήματα: των Θρησκευτικών, της Γραμματικής, της Αριθμητικής και της Ιστορίας.
- Στη Δ' τάξη τα μαθήματα: της Γραμματικής, της Ελληνικής Μυθολογίας, της Φυσικής Ιστορίας και των Θρησκευτικών.
- Στη Ε' τάξη τα μαθήματα: της Γραμματικής, των Θρησκευτικών, της Βυζαντινής Ιστορίας, της Αριθμητικής και της Γεωγραφίας.
- Στη ΣΤ' τάξη τα μαθήματα: της Γραμματικής, των Θρησκευτικών, της Βυζαντινής Ιστορίας, της Αριθμητικής, της Γεωγραφίας, της Φυσικής Ιστορίας και της Πειραματικής.

Η πόλη του Ξυλοκάστρου, ως το κέντρο του δήμου, διέθετε πολλά και αξιόλογα εκπαιδευτικά ιδρύματα:

- Το <<Ιωάννειο Δημοτικό Σχολείο>>, το οποίο ιδρύθηκε κατά το έτος 1886, με δωρεά του Ιωάννη Ιωάννου και το οποίο λειτουργεί μέχρι σήμερα σε νέα συγκροτήματα.

- Το <<Κροκίδειον Δημοτικό Σχολείο>>, το οποίο ιδρύθηκε από το Σωτήρη Κροκιδά το έτος 1926, με προσωπικές του δαπάνες. Όμως το κτήριο αυτό, που αποτελούσε μια μαρτυρία της ιστορίας της περιοχής του Ξυλοκάστρου, κατεδαφίστηκε το έτος 1985 και τη θέση του πήρε ο παιδικός σταθμός Ξυλοκάστρου.

- Η Εμπορική Σχολή Ξυλοκάστρου, η οποία άρχισε να λειτουργεί το 1920 έως το έτος 1934 την περίοδο που ήταν υπουργός ο Παναγής Τσαλδάρης. Όμως, κατά τα έτη 1926 με 1929, διακόπηκε η λειτουργία της, καθώς τα έξοδα της ήταν πάρα πολλά και δεν μπορούσαν να καλυφθούν αποκλειστικά και μόνο από το Δημόσιο. Το έτος 1929, επαναλειτούργησε με τη βοήθεια του Δημοσθένους Γκουρβέλου που έκανε τις απαραίτητες ενέργειες για τη συντήρησή της, ενώ τα έξοδα βοήθησαν η Κοινότητα Ξυλοκάστρου και το Δημόσιο.

- Το <<Ταράσειο Διδακτήριο>> που ιδρύθηκε το έτος 1949. Ήταν μια Διδακτηριακή Επιτροπή του Γυμνασίου Ξυλοκάστρου, η οποία αποτελούνταν από εξέχουσες προσωπικότητες της περιοχής. Στη συνέχεια, με τη βοήθεια ομογενών που κατοικούσαν στην Αμερική και δωρητών συγκεντρώθηκαν χρήματα για την ανέγερση νέου Γυμνασίου, τα εγκαίνια του οποίου έγιναν τον Μάιο του 1960.

Σήμερα, στην πόλη του Ξυλοκάστρου λειτουργούν 3 Δημοτικά Σχολεία, 2 Γυμνάσια, 1 Γενικό Λύκειο και 1 Επαγγελματικό Λύκειο. Δυστυχώς, είναι ελάχιστα τα Δημοτικά Σχολεία που συνεχίζουν τη λειτουργία τους στα χωριά εντός του Δήμου Ξυλοκάστρου- Ευρωστίνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Γενικά Αρχεία Κράτους- Γ.Α.Κ. Τμήμα Κορίνθου

Με τον όρο Γενικά Αρχεία του Κράτους εννοούμε την ελληνική δημόσια υπηρεσία στην οποία συλλέγεται αρχειακό υλικό από διάφορες άλλες υπηρεσίες όπως ΙΚΑ, ΟΑΕΔ, Αστυνομία, Νομαρχιακές Υπηρεσίες κ.α. Σκοπός της είναι η συγκέντρωση, η οργάνωση και η αποθήκευση όλου του αρχειακού υλικού, ώστε να διασωθούν και να είναι εύκολα προσβάσιμα στο κοινό. Η σπουδαιότητα αυτής της υπηρεσίας είναι μεγάλη, καθώς παρέχει πληροφορίες για την οικονομία, τη διοίκηση αλλά και για γεγονότα που έχουν σημαδέψει το Έθνος.

Τα ΓΑΚ λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 1946/91 και αποτελούν ενιαία αυτοτελή υπηρεσία που υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Η Κεντρική Υπηρεσία βρίσκεται στην Αθήνα, ενώ αντίστοιχες Υπηρεσίες βρίσκονται σε όλες τις πρωτεύουσες ανά νομό της Ελλάδος. Αυτή τη στιγμή λειτουργούν οι Κ.Υ. των Γ.Α.Κ., με έδρα την Αθήνα, 43 αρχεία νομών και 12 τοπικά αρχεία.

Η αρχειακή υπηρεσία άρχισε τη λειτουργία της το 1914, όταν κυβερνήτης της Ελλάδας ήταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος, με τη ψήφιση του Νόμου 380 στη Βουλή, όπου και ιδρύεται << η Υπηρεσία των Αρχείων του Κράτους >>. Στην προσπάθεια αυτής της ψήφισης του Νόμου υπήρχαν δυο βασικοί υποκινητές σε συνεργασία με τον Βενιζέλο, ο καθηγητής Πανεπιστημίου Σπυρίδωνας Λάμπρου και ο ιστορικός ερευνητής Γιάννης Βλαχογιάννης, ο οποίος ήταν ιδρυτής και ο πρώτος διευθυντής των Γ.Α.Κ., στα οποία δώρισε και τη συλλογή του.

Η δημιουργία μιας Κρατικής Υπηρεσίας όμως που να διαχειρίζεται τα αρχεία ολόκληρου του Κράτους έχει τις ρίζες της από τα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης. Όταν οι Τούρκοι αποχώρησαν από τις ελληνικές περιοχές, οι επαναστατημένοι Έλληνες προσπάθησαν να δημιουργήσουν μια << Κεντρική Διοίκηση >>, όπου θα διαχειριζόταν την εκτελεστική, νομοθετική και δικαστική εξουσία. Έτσι, ιδρύθηκαν τα "Μινιστέρια" (πρόδρομοι των σημερινών υπουργείων), που αργότερα μετονομάστηκαν σε Γραμματείες. Το 1829, δημιουργήθηκε το << Αρχαιοφυλακείον της Επικρατείας >> το οποίο ήταν αρμόδιο για τη συγκέντρωση των τεκμηρίων που δημιουργούσαν οι Γραμματείες. Η υπηρεσία αυτή διαλύθηκε τέσσερα χρόνια

αργότερα το 1833 και οι Γραμματείες αναγκάστηκαν να πάρουν τα αρχεία τους πίσω, μέχρι το 1836 όπου το Ελεγκτικό Συνέδριο οργάνωσε δικό του αρχείο και οι Γραμματείες ενέταξαν το υλικό τους σε αυτό.

Κατά το έτος 1846, η Ελληνική Βουλή αποφάσισε να συγκεντρώσει σε έναν ειδικό χώρο τα αρχεία των << Εθνοσυνελεύσεων >> με στόχο να τα ταξινομήσει και το 1855 εξέδωσε τα << Αρχεία της Ελληνικής Παλιγγενεσίας >>. Τα γεγονότα όλων αυτών των χρόνων συντέλεσαν στο να μην υφίστατο οργανωμένη υπηρεσία υπεύθυνη για τη συγκέντρωση, ταξινόμηση, διαφύλαξη και έκδοση των αρχείων μέχρι το 1914 που ιδρύθηκαν τα Γενικά Αρχεία του Κράτους.

Τον Μάιο του 1991 και σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν. 1946/1991, ιδρύθηκε στην Κόρινθο η περιφερειακή υπηρεσία των Γενικών Αρχείων του Κράτους με το Π.Δ.170/1991(Φ.Ε.Κ. 68, τ. Α', 13-5-1991) και με την επωνυμία << Γ.Α.Κ.-Αρχεία Νομού Κορινθίας >>. Τα Γ.Α.Κ. Κορινθίας από την πρώτη στιγμή της λειτουργίας τους είχαν την αμέριστη συμπαράσταση σε όλα τα επίπεδα (υλική και ηθική) από τον Δήμο Κορινθίων, τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και διάφορες υπηρεσίες ολόκληρου του Νομού, γεγονός που συνέβαλε στην καλύτερη οργάνωση και λειτουργία τους.

Από το 1991 έως το 1994, η υπηρεσία φιλοξενήθηκε σε ένα ημιυπόγειο διαμέρισμα 100 περίπου τετραγωνικών μέτρων, που τους είχε διαθέσει το Εμπορικό Επιμελητήριο Κορίνθου, ενώ τον εξοπλισμό και τα έπιπλα είχε αναλάβει ο Δήμος Κορινθίων. Στη συνέχεια, λόγω ανεπαρκούς χώρου αποθήκευσης των αρχείων, η υπηρεσία μεταφέρθηκε και στεγάζεται μέχρι σήμερα σε μισθωμένο οροφοδιαμέρισμα στο κέντρο της Κορίνθου.

Σε μια εποχή κατά την οποία η ελεύθερη πρόσβαση στην πληροφόρηση αποτελεί θεμελιώδες δημοκρατικό δικαίωμα, τα Κρατικά Αρχεία δεν φυλάσσουν απλώς έγγραφα, αλλά διαχειρίζονται πληροφορίες αποθηκευμένες σε ποικίλα υποστρώματα και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στους τομείς της ιστορικής έρευνας, της πολιτιστικής δράσης, της διοικητικής πληροφόρησης και της εξυπηρέτησης του πολίτη. Το έργο του Αρχείου Κορίνθου έχει τρεις βασικούς στόχους:

•Πρώτα από όλα, τη διάσωση, συγκέντρωση, συντήρηση, καταγραφή, ταξινόμηση και ευρετηρίαση όλων των δημόσιων και ιδιωτικών αρχείων που έχουν σχέση με την ιστορία, την πολιτισμική κληρονομιά, την οικονομία, αλλά και τη διοικητική και κοινωνική ζωή της τοπικής κοινωνίας της Κορίνθου.

- Δεύτερος βασικός στόχος, είναι η προετοιμασία του αρχειακού υλικού για τη διάθεσή του στους μελετητές και φυσικά στο ευρύ κοινό. Ταυτόχρονα, η υπηρεσία είναι επόπτης των ενεργών αρχείων του Δημοσίου τομέα τόσο για την πρόληψη τυχών απωλειών και καταστροφής δημοσίων εγγράφων όσο και για την παρακολούθηση των εκκαθαρίσεων στα αρχεία των δημόσιων υπηρεσιών με στόχο την εισαγωγή των διατηρητέων αρχείων στην υπηρεσία των Γ.Α.Κ.

- Τρίτος και τελευταίος στόχος της υπηρεσίας είναι η ενασχόλησή τους με την επισήμανση και την καταγραφή των ενεργών και ανενεργών αρχείων όλων των υπηρεσιών.

Από την έναρξη λειτουργίας της υπηρεσίας το 1991 μέχρι το τέλος του 2004 έγιναν συνολικά 240 παραλαβές αρχείων δημοσίου και ιδιωτικού περιεχομένου, χρονολογούμενες από το 1828 και έπειτα. Ο κατάλογος – ευρετήριο του αρχείου στο αρχειοστάσιο των Γ.Α.Κ. του τμήματος Κορίνθου χωρίζεται σε 8 αρχειακές ενότητες ανάλογα τον φορέα παραγωγής του.

Αυτές διακρίνονται σε:

- 1)Δημοτικά αρχεία
- 2)Δικαστικά αρχεία
- 3)Διοικητικά αρχεία
- 4)Εκπαιδευτικά αρχεία
- 5)Ιδιωτικά αρχεία
- 6)Συμβολαιογραφικά αρχεία
- 7)Αρχεία Συλλόγων
- 8)Τύπος (Αρχεία Εφημερίδων)

Αυτές οι 8 κατηγορίες αρχείων διαθέτουν πλούσιο υλικό προς εξερεύνηση και μελέτη στο ευρύ κοινό αλλά και στους μελετητές, η πρόσβαση των οποίων είναι ελεύθερη και μπορούν να πραγματοποιήσουν την έρευνα τους στην ίδια την υπηρεσία καθώς διαθέτει χώρο αναγνωστηρίου. Τέλος, περαιτέρω υλικό και πληροφορίες θα μπορέσουν να βρουν στη Βιβλιοθήκη της υπηρεσίας που συνεχώς εμπλουτίζεται.

2.2 Νομός Κορινθίας-Αρχαία Κόρινθος- Κόρινθος

Νομός Κορινθίας

Ο Νομός Κορινθίας καταλαμβάνει το βορειοανατολικό τμήμα της Πελοποννήσου, έχει πρωτεύουσα την Κόρινθο και πληθυσμό περίπου 145.082 κατοίκους. Ιστορικά, ο Νομός Κορινθίας ήταν ενσωματωμένος με τον Νομό Αργολίδας, γνωστός με την ονομασία Αργολιδο- Κορινθία, ενώ συστάθηκε αυτόνομος κατά το έτος 1949.

Αρχαία Κόρινθος

Η πόλη της Αρχαίας Κορίνθου άρχισε να κατοικείται από τα νεολιθικά χρόνια(5000- 3000 π.Χ), ήταν μια από τις σημαντικότερες πόλεις- κράτη της αρχαίας Πελοποννήσου και αποτελούσε την πλουσιότερη περιοχή του αρχαίου κόσμου. Είχε στον έλεγχό της τον Ισθμό και υπήρξε ο κεντρικότερος εμπορικός κόμβος, μέχρι που απειλήθηκε από την Αθήνα.

Κατά την Αρχαϊκή Περίοδο, η Κόρινθος κυβερνήθηκε από τον οίκο των Βακχιάδων. Στα χρόνια αυτά η πόλη γνώρισε μεγάλη ακμή, ανέπτυξε το εμπόριό της και ίδρυσε αποικίες στην Κέρκυρα και τις Συρακούσες. Μάλιστα, για πρώτη φορά κατασκευάστηκε από τον Βακχιάδη Αμεινοκλή, η Τριήρης, το πολεμικό σκάφος που χάρισε στον Ελληνισμό την κυριαρχία στις θάλασσες και το οποίο ήταν το αποκορύφωμα της τεχνογνωσίας που είχαν αναπτύξει οι αρχαίοι Κορίνθιοι.

Στη διάρκεια της Κλασικής Περιόδου, οι Κορίνθιοι συμμετείχαν στους Περσικούς πολέμους και ήταν μια από τις ηγετικές δυνάμεις της ελληνικής αυτής συμμαχίας εναντίον των Περσών. Συμμετείχαν στη μάχη της Σαλαμίνας καθώς και στη μάχη των Πλαταιών. Έπειτα από αυτά τα γεγονότα, η Κόρινθος ανέπτυξε έντονο εμπορικό ανταγωνισμό με την Αθήνα, οδηγώντας σε ρήξη τις δυο πόλεις- κράτη και

αποτελώντας μία από τις βασικότερες αιτίες του Πελοποννησιακού πολέμου. Μετά τη λήξη του, η Κόρινθος αποδυναμώθηκε, ενώ στο εσωτερικό της ξέσπασε εμφύλιος μεταξύ των Ολιγαρχικών και των Δημοκρατικών. Η επικράτηση των Δημοκρατικών έστρεψε την Κόρινθο σε συμμαχία με την Αθήνα, καθώς και με τη Θήβα. Αυτή η νέα συμμαχία στράφηκε εναντίον της ηγεμονίας της Σπάρτης και έτσι ξεκίνησε ο λεγόμενος Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος (395- 386 π.Χ.).

Τα επόμενα χρόνια, επικράτησε μια γενικότερη αστάθεια και η πλήρης παρακμή της δεν άργησε να ακολουθήσει, ωστόσο τα χρόνια της Ρωμαϊκής περιόδου, η πόλη ανασυγκροτείται και ο Καίσαρας εγκαθιστά εκεί απελεύθερους και βετεράνους. Το έτος 51-52 μ.Χ. δέχεται την επίσκεψη του Αποστόλου Παύλου. Το κέντρο της οργανώνεται νότια του ναού του Απόλλωνα και περιλαμβάνει καταστήματα, μικρούς ναούς, κρήνες, λουτρό και άλλα δημόσια κτήρια. Με την εισβολή των Ερούλων, αρχίζει και πάλι μια νέα παρακμή της πόλης, η οποία όμως επιζεί, παρά τις επανειλημμένες καταστροφικές εισβολές που δεχόταν, έως την απελευθέρωσή της από τους Οθωμανούς το 1822.

Κόρινθος

Η Κόρινθος είναι η πρωτεύουσα του Νομού Κορινθίας και αποτελεί την τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Περιφέρειας Πελοποννήσου με 30.176 κατοίκους αλλά και ένα από τα σημαντικότερα λιμάνια της Πελοποννήσου. Περιλαμβάνει τις συνοικίες Συνοικισμός, Αγία Άννα, Καλλιθέα, Φιλοθέη, Νεάπολη, Αγιαννιώτικα και τον Άγιο Γεώργιο. Γεωγραφικά, είναι παραθαλάσσια, σε υψόμετρο 12 μέτρων και βρίσκεται στην άκρη του Ισθμού της Κορίνθου, της στενής λωρίδας γης που ενώνει την Πελοπόννησο με τη Στερεά Ελλάδα. Το κλίμα της πόλης είναι μεσογειακό, με ήπιους χειμώνες και θερμό και ξηρό καλοκαίρι.

Η πόλη της Κορίνθου αποτελεί ιστορικά τη συνέχεια της Αρχαίας Κορίνθου και υπήρξε μία από τις μεγαλύτερες και σπουδαιότερες πόλεις της Ελλάδας. Διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στον Πελοποννησιακό πόλεμο και μετά το 200 π.Χ. έγινε η πρωτεύουσα της Αχαϊκής Συμπολιτείας, ενώ επί Ιουλίου Καίσαρα αναδείχθηκε σε πρωτεύουσα της επαρχίας της Αχαΐας. Η μεσαιωνική ιστορία της συνδέεται με το εντυπωσιακό οχυρό της, την Ακροκόρινθο. Το 1858, η πόλη της Αρχαίας Κορίνθου ισοπεδώθηκε από έναν ισχυρό σεισμό, οι κάτοικοι της όμως

έκτισαν έναν νέο οικισμό στο Νότιο-Ανατολικό τμήμα του λιμένα του Λεχαίου στις ακτές του Κορινθιακού Κόλπου. Μάλιστα, η πόλη έχει ανοικοδομηθεί αρκετές φορές, καθώς πρόκειται για μια περιοχή με έντονη σεισμική δραστηριότητα. Ως Πολιούχος Άγιος της πόλης της Κορίνθου είναι ο Απόστολος Παύλος και ο μητροπολιτικός ναός βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, περιστοιχισμένος από έναν πανέμορφο κατάφυτο προαύλιο χώρο.

Ο πολιτιστικός πλούτος της Κορίνθου:

•**Ιστορικό - Λαογραφικό Μουσείο Κορίνθου Βάσου Πετρόπουλου - Παν. Γαρταγάνη.** Αποτελεί το επιστέγασμα μιας πολύχρονης και πολυδιάστατης προσφοράς της οραματίστριάς του, Αλκμήνης Γαρταγάνη- Πετροπούλου, η οποία με ιδιαίτερη ευαισθησία και με συμπαραστάτη τον σύντροφό της Βάσο Πετρόπουλο, επέδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την περισυλλογή έργων της ελληνικής λαϊκής παράδοσης προβάλλοντας τον ελληνικό λαϊκό πολιτισμό ανά τους αιώνες. Το μουσείο αυτό διαθέτει συλλογές, οι οποίες περιλαμβάνουν γυναικείες και ανδρικές φορεσιές από διάφορες περιοχές της Ελλάδας, κεντήματα, οικιακά σκεύη, υφαντά, έργα αργυροχρυσοχοΐας, μεταλλοτεχνίας και ξυλογλυπτικής αλλά και αγροτικά εργαλεία, χρονολογούμενες από τις αρχές του 19ου αι. ως τα μέσα του 20ού αι.

•**Εκκλησιαστικό Μουσείο Κορίνθου.** Ιδρύθηκε κατά το έτος 1971 από τον Μητροπολίτη Κορίνθου Παντελεήμονα με σκοπό να στεγάσει εικόνες και εκκλησιαστικά κειμήλια, τα οποία αποτελούν τμήματα της τοπικής εκκλησιαστικής ιστορίας. Εντός του Εκκλησιαστικού Μουσείου βρίσκονται αποθησαυρισμένα σημαντικά αντικείμενα, όπως μέρος των ευρημάτων από την παλαιοχριστιανική Βασιλική του Αγίου Λεωνίδου και των επτά διακονισσών του αρχαίου λιμανιού του Λεχαίου. Εκεί βρίσκεται, επίσης, το αρχείο οθωμανικών και ελληνικών εγγράφων των πλέον ιστορικών Ιερών Μονών της Κορινθίας, Παναγίας της Φανερωμένης και Αγίου Γεωργίου Φενεού, όπως και το παλαιό αρχείο της Ιεράς Μονής Αγίου Δημητρίου Στεφανίου και άλλα έγγραφα.

•**Δημοτική Πινακοθήκη της Κορίνθου.** Περιλαμβάνει πίνακες του Σωτήρη Πυλαρινού, ο οποίος δώρισε τη συλλογή του με σκοπό την ίδρυση πινακοθήκης στη γενέτειρά του. Τα εγκαίνια της Πινακοθήκης έγιναν στις 21 Σεπτεμβρίου του 1998. Σε αυτήν στεγάζονται έργα από το

ατελιέ του ζωγράφου αλλά και μια σειρά σημαντικών έργων άλλων διάσημων δημιουργών από την προσωπική συλλογή του. Στους στόχους της Πινακοθήκης είναι η πραγματοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και η καλλιτεχνική προσέγγιση, η αισθητική αγωγή του κορινθιακού κοινού αλλά και η πολιτιστική αναβάθμιση του τόπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 Ξυλόκαστρο Κορινθίας

Η παραθαλάσσια πόλη του Ξυλοκάστρου είναι έδρα του δήμου Ξυλοκάστρου- Ευρωστίνης, ανήκει στην περιφερειακή ενότητα Κορινθίας και εκτείνεται από τη θάλασσα και το παράκτιο δάσος του Πευκιά έως τις βουνοκορφές της Κυλλήνης. Περιλαμβάνει 26 κοινότητες (χωριά) και σύμφωνα με απογραφές διαθέτει περίπου 6.000 μόνιμους κατοίκους. Το Ξυλόκαστρο είναι ένας προορισμός που απέχει μόλις 120 χιλιόμετρα από την Αθήνα και 94,6 χιλιόμετρα από την Πάτρα, γεγονός που το κάνει εύκολο και δημοφιλή προορισμό για επισκέπτες. Τα πρώτα χρόνια της ύπαρξής του αποτελούνταν από λίγα σπίτια, μερικές αποθήκες και λειτουργούσε ως επίνειο των Τρικάλων Κορινθίας.

Η ονομασία Ξυλόκαστρο προήλθε από έναν ξύλινο στρατώνα, που υπήρχε στη περιοχή και ο οποίος χρησίμευε ως παρατηρητήριο στα χρόνια της Ενετοκρατίας. Βρισκόταν στη δυτική πλευρά της πόλης κοντά στον ποταμό Σύθα και από εκεί μπορούσαν να ελέγχουν τον Κορινθιακό Κόλπο, αλλά και να εποπτεύουν το λιμάνι των Αριστοναυτών. Ακόμη, είχαν οπτική επαφή με τα κάστρα των δυο γειτονικών χωριών, αυτό του Ζεμενού και αυτό της Πελλήνης, τα οποία ενημέρωναν με σήματα καπνού. Στα νεότερα χρόνια, χαρακτηριζόταν από τους επισκέπτες <<Ανθούπολη>> λόγω των πολλών λουλουδιών που διέθετε.

Ιστορικά, το Ξυλόκαστρο αλλά και γενικότερα η Κορινθία είχε δεχτεί πολλές επιδρομές από διάφορους λαούς. Αρχικά, υπήρξαν οι Πελασγοί που ήταν και οι πρώτοι κάτοικοι της περιοχής. Ύστερα, ακολούθησαν οι Ίωνες το 1400π.Χ. και στη συνέχεια τους διαδέχθηκαν οι Αχαιοί. Μετά το τέλος του Τρωικού πολέμου, δέχτηκαν επίθεση από τους Δωριείς και με τη σειρά τους εμφανίστηκαν οι Ενετοί, οι Τούρκοι και πολλοί άλλοι λαοί. Η περιοχή του Ξυλοκάστρου γνώρισε μεγάλη ακμή κατά τους

Ρωμαϊκούς χρόνους και στα χρόνια των Ενετών, ενώ τα χρόνια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας υπήρξε μια μικρή παρακμή.

Τέλος, η περιοχή του Ξυλοκάστρου ξεχώριζε για ένα από τα πιο σημαντικά λιμάνια της Ελλάδος, το λιμάνι των Αριστοναυτών και το όνομά του δόθηκε από τους άριστους ναύτες που είχαν λάβει μέρος στην Αργοναυτική εκστρατεία. Σύμφωνα με τους καταλόγους των Αργοναυτών του Απολλώνιου του Ρόδιου και των Ορφικών, Αργοναυτικών, ο Αμφίων και ο Αστέριος από την Πελλήνη έλαβαν μέρος σε αυτήν την εκστρατεία. Επίσης, από το λιμάνι των Αριστοναυτών είχαν ξεκινήσει το ταξίδι τους πλοία για τον Τρωικό πόλεμο. Εκτός από αυτά, από το λιμάνι ξεκινούσαν εμπορικές συναλλαγές της περιοχής με πόλεις του εξωτερικού, όπως αυτή της Αγγλίας, στην οποία εξήγαγαν περισσότερο το προϊόν της σταφίδας, οδηγώντας στην ανάπτυξη της οικονομίας και στον πλουτισμό της περιοχής.

3.2. Άνω Συνοικία Τρικάλων Κορινθία

Άνω Συνοικία Τρικάλων

Τα Τρίκαλα Κορινθίας είναι χωριό του Νομού Κορινθίας και χωρίζονται σε τρεις επιμέρους οικισμούς. Η Άνω Συνοικία Τρικάλων Κορινθίας αποτελεί την ορεινότερη περιοχή του χωριού και βρίσκεται σε υψόμετρο 1100 μέτρων.

Το χωριό ονομάστηκε Τρίκαλα, σύμφωνα με τα τρία καλά που διέθετε: τα άφθονα γλυκά νερά, την αμπελόφυτη χώρα με τον καλύτερο Πελοποννησιακό οίνο και τον καθαρό αέρα. Την περίοδο της Τουρκοκρατίας, η Άνω Συνοικία ονομαζόταν <<Αρχοντομαχαλάς>>. Ήταν η έδρα της αρχοντικής οικογένειας των Νοταράδων που

εγκαταστάθηκαν στα Τρίκαλα τον 16^ο αιώνα και είχε ψηλούς πύργους με σιδερένιες πόρτες που συνέθεταν το μεγαλείο και την αρχοντιά του οικισμού εκείνης της εποχής. Στη συνέχεια, εγκαταστάθηκαν στο χωριό και άλλες ισχυρές οικογένειες, όπως αυτή του Δασίου, που κατείχε ένα από τα μεγαλύτερα αρχοντικά σπίτια της συνοικίας, χτισμένο το 1806. Κατά την περίοδο της Επανάστασης, τα δυο αδέρφια Δασίου (Παναγιώτης και Ιωάννης Δάσιος), άνθρωποι με ευαισθησία και πατριωτισμό, συμμετείχαν ενεργά στον αγώνα της Απελευθέρωσης ενισχύοντάς τον οικονομικά.

Η Άνω Συνοικία ήταν χωρισμένη σε τρεις συνοικισμούς. Τα Άνω Τρίκαλα κατοικούνταν από 25 περίπου οικογένειες, ο συνοικισμός Σαϊτά κατοικούνταν από 15 οικογένειες και ο συνοικισμός Τσεβριάνικα κατοικούνταν από 7 οικογένειες. Οι δυο τελευταίοι συνοικισμοί μεταφέρθηκαν στα Άνω Τρίκαλα και ενώθηκαν με αυτά το 1950.

Στα παλαιότερα χρόνια, οι κάτοικοι ασχολούνταν με την υλοτομία, τη σηροτροφία, την κτηνοτροφία και την επεξεργασία δέρματος, ενώ υπήρχαν και εργαστήρια. Πολλοί όμως ασχολήθηκαν και με τον τουρισμό από πολύ νωρίς, καθώς το κλίμα του χωριού ήταν το πλέον κατάλληλο για άτομα που έπασχαν από φυματίωση, η οποία μάστιζε εκείνη την εποχή τα μεγάλα αστικά κέντρα. Μεταξύ άλλων επισκέφτηκαν το χωριό, ο αντιβασιλέας Φαρούκ της Αιγύπτου, μέλη της βασιλικής οικογένειας της Ελλάδος, ο ποιητής Άγγελος Σικελιανός και πολλοί άλλοι. Οι κάτοικοι του χωριού, σήμερα, ασχολούνται κυρίως με την παραγωγή σταφίδας, μήλων, δημητριακών και ξηρών καρπών, όπως τα καρύδια.

Τα κυριότερα αξιοθέατα του χωριού αποτελούν η εκκλησία, το σπίτι του Αγίου Γερασίμου, ο οποίος καταγόταν από το χωριό και το μοναστήρι του Αγίου Βλασίου. Η παράδοση αποκαλύπτει ότι το μοναστήρι χτίστηκε κάπου το 1400, όταν βρέθηκε σε κοντινή σπηλιά η θαυματουργή εικόνα του Αγίου Βλασίου. Στην Τουρκοκρατία, η ιερά μονή λειτουργούσε σαν κέντρο για τους πνευματικούς και θρησκευτικούς της περιοχής.

Δημοτικό Σχολείο Άνω Συνοικίας Τρικάλων Κορινθίας

Το Δημοτικό Σχολείο στα Άνω Τρίκαλα δεν λειτουργούσε μέχρι το έτος 1920, καθώς ο αριθμός των παιδιών από τους τρεις συνοικισμούς δεν ήταν ικανοποιητικός για τη δημιουργία σχολείου. Έτσι, οι μαθητές που υπήρχαν, πήγαιναν στα σχολεία των δυο άλλων Συνοικιών στα Κάτω και τα Μεσαία Τρίκαλα. Κατά το έτος 1922, όμως, αγοράστηκε οικόπεδο 600 περίπου μέτρων με παλιά οικία στο οποίο οικοδομήθηκε το σχολείο. Η αγορά αυτή πραγματοποιήθηκε με έσοδα της κοινότητας από ενοικιασμένους βοσκοτόπους. Βέβαια, τα ακριβή συμβόλαια αγοράς του δεν υπάρχουν, υποστηρίζεται, όμως, ότι τα χρήματα της Κοινότητας τα διαχειριζόταν κάποιος με το όνομα Φάνης Δικόπουλος και έκανε τα συμβόλαια στο όνομά του.

Το σχολείο βρισκόταν στο ανατολικό μέρος του χωριού, δίπλα στην οικία του Αντωνίου Μετζέλου, το οποίο εγκαταλείφθηκε μετά το έτος 1950, λόγω φθορών και κρίθηκε ακατάλληλο για λειτουργία. Σύμφωνα με πληροφορίες, πριν το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο είχαν συγκεντρωθεί χρήματα για την αγορά νέου οικοπέδου στη νοτιοδυτική πλευρά του χωριού τα οποία είχαν κατατεθεί στην τράπεζα, χάθηκαν όμως εξαιτίας του πληθωρισμού εκείνης της εποχής.

Για έξι περίπου χρόνια, το Δημοτικό σχολείο στεγαζόταν σε οικίες ιδιωτών. Το έτος 1954, το σχολείο στεγάστηκε για δυο χρόνια στην οικία Νοταρά, δίπλα στον Ιερό Ναό του Αγίου Γερασίμου. Το έτος 1957, στην οικία Κωνσταντάρα, δίπλα στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου και το έτος 1959, στην οικία δίπλα από την οικία Κωνσταντάρα. Στη συνέχεια, από το έτος 1960 έως το έτος 1966, το σχολείο στεγαζόταν στην οικία της Σοφίας Νικοπούλου δίπλα στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου. Έκτοτε και μέχρι την παύση της λειτουργίας του, στεγαζόταν στην οικία του Αναστάσιου Σταυρόπουλου. Το οίκημα αυτό διέθετε δύο αίθουσες, το γραφείο του δασκάλου και τα αποχωρητήρια, ενώ το ετήσιο ενοίκιο

του οικήματος ανερχόταν στις 12.840 χιλιάδες δραχμές. Κατά τα τελευταία χρόνια της λειτουργίας του σχολείου στο ιδιωτικό οίκημα έγιναν πολλές προσπάθειες για την ανέγερση νέου δημόσιου οικήματος, χωρίς όμως να υπάρξει αποτέλεσμα.

Για τη λειτουργία του σχολείου αντλούμε μέσα από τα αρχεία του σχολείου που διασώζονται, πως και το Δημοτικό Σχολείο της Άνω Συνοικίας Τρικάλων είχε δημιουργήσει με τη σειρά του Συμβούλιο Μαθητικών Κοινοτήτων. Αποτελούνταν από μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων όπως γινόταν στα περισσότερα σχολεία εκείνη την εποχή, με τη μόνη διαφορά, ότι στο κάθε σχολείο άλλαζαν οι δραστηριότητες, οι οποίες ορίζονταν από τον δάσκαλο και τους μαθητές ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε σχολείου.

Οι δραστηριότητες του Συμβουλίου των Μαθητικών Κοινοτήτων κατά το σχολικό έτος 1972- 1973 χωρίζονταν σε 2 κατηγορίες, αυτές του πρώτου διμήνου λειτουργίας του σχολείου και τις μελλοντικές δραστηριότητες.

Στην πρώτη κατηγορία οι δραστηριότητες αφορούσαν:

- Τη γενική καθαριότητα του σχολείου εσωτερικά και εξωτερικά αυτού.
- Τις εορταστικές εκδηλώσεις υποδοχής των νεοεισελθόντων μαθητών.
- Τη συγκρότηση ομάδων καθαριότητας.
- Την κατασκευή χειροτεχνιών όπως κάδρων, επιγραφών και ζωγραφιών με στόχο τη διακόσμηση των αιθουσών του σχολείου.
- Την καθαριότητα της πλατείας και του δρόμου που οδηγούσε στο σχολείο.
- Την πραγματοποίηση γιορτής για την επέτειο της 28^{ης} Οκτωβρίου.
- Την πραγματοποίηση πανηγυρικής έναρξης των μαθημάτων του Κατηχητικού Σχολείου.

Και οι μελλοντικές δραστηριότητες του Συμβουλίου αφορούσαν:

- Τον προγραμματισμό των εργασιών που θα πραγματοποιούνταν για τη διοργάνωση της σχολικής γιορτής των Χριστουγέννων.
- Την δενδροφύτευση του εξωτερικού χώρου του σχολείου.

- Την αλληλογραφία και ανταλλαγή καρτών με άλλα σχολεία στο πλαίσιο γνωριμιών των Μαθητικών Κοινοτήτων με ομάδες άλλων σχολείων.
- Την ευθύνη των μαθητών για την καθαριότητα της πλατείας του χωριού καθώς είχε αυξημένο αριθμό τουριστών όλο το χρόνο.
- Την καθαριότητα, από το χιόνι, των δρόμων προς το σχολείο τους χειμερινούς μήνες.

Τέλος, κατά το σχολικό έτος 1991-1992, δόθηκε το ποσό των 20.000 δραχμών ως κρατική επιχορήγηση από το Υπουργείο Παιδείας και το Υπουργείο Εσωτερικών, με στόχο την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών του σχολείου και τη βελτίωση αυτού.

3.3 Καμάρι Κορινθίας

Καμάρι Κορινθίας

Το Καμάρι Κορινθίας βρίσκεται λίγα χιλιόμετρα δυτικά από το Ευλόκαστρο Κορινθίας. Είναι ένα ήσυχο, γραφικό χωριό, με πανέμορφες παραλίες και πλούσια ιστορία, καθώς αποτελεί τη γενέτειρα δύο πρωθυπουργών της Ελλάδος, του Κωνσταντίνου Τσαλδάρη και του Παναγή Τσαλδάρη. Το 1834, το χωριό υπαγόταν στον Δήμο Αιγείρας μαζί με άλλα τέσσερα γειτονικά χωριά, το Λούζι, το Λουτρό, το Πιτσά και τη Σκούπα. Το 1860, εντάχθηκε στον Δήμο Τρικάλων μαζί με άλλα οκτώ χωριά, το Ευλόκαστρο, την Καρυά, το Γελήνι, το Ξανθοχώρι, τα Σοφιανά, την Πελλήνη, το Δενδρό και τη Συκιά. Σήμερα διοικητικά

ανήκει στον Δήμο Ξυλοκάστρου- Ευρωστίνης της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας.

Για την προέλευση της ονομασίας του υπάρχουν διάφορες εκδοχές. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι πήρε το όνομά του από τις αψίδες (καμάρες) του αρχαίου υδραγωγείου, που βρισκόταν στα Ανατολικά του χωριού προς την πλευρά του Κριού ποταμού. Μία άλλη εκδοχή προέρχεται από ένα πανδοχείο, το λεγόμενο <<Καμάρας>>, το οποίο βρισκόταν στους πρόποδες του βουνού, ανατολικά του οικισμού των Καρυωτικών.

Το Καμάρι, πριν από την Επανάσταση, ήταν ακατοίκητο. Αποτελούσε πέρασμα διαφόρων κατακτητών, γεγονός που οδηγούσε στην καταστροφή και ερήμωση των εδαφών του. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, το χωριό μετατράπηκε σε τσιφλίκι των Τούρκων αγάδων. Εκεί κατοικούσε ο αγάς με τη φρουρά του και ασκούσε ένα είδος αστυνόμευσης στην περιοχή. Μετά την απελευθέρωση, το χωριό άρχισε να κατοικείται από πολίτες των διπλανών χωριών. Οι πρώτοι οικιστές του χωριού ήταν κάποιος Καμαριώτης και η οικογένεια του Γεωργίου Τσαλδάρη, οι οποίοι κατάγονταν από τα Τρίκαλα Κορινθίας. Οι δυο αυτοί οικιστές έχτισαν τα σπίτια τους γύρω στο 1850 και σώζονται μέχρι σήμερα. Στη συνέχεια, η περιοχή άρχισε να κατοικείται από κατοίκους των πιο ορεινών περιοχών, δημιουργώντας τα αντίστοιχα τοπωνύμια, ανάλογα με τον τόπο προέλευσής τους.

Οι κάτοικοι του χωριού, ασχολούνταν κυρίως με την κτηνοτροφία. Αργότερα, άρχισαν την καλλιέργεια σταφίδας, κριθαριού, λαθουριού και αμπελιού, αλλά και καλλιέργεια φρούτων και εσπεριδοειδών. Στις αρχές του 1915 άρχισε να αναπτύσσεται και το εμπόριο, με πρώτο έμπορο τον Επαμεινώνδα Τσαλδάρη, ο οποίος ασχολήθηκε με το εμπόριο σταφίδας. Έπειτα, δημιουργήθηκαν οι πρώτοι συνεταιρισμοί στο χωριό του Καμαρίου.

Δημοτικό Σχολείο Καμαρίου

Το Δημοτικό σχολείο Καμαρίου ιδρύθηκε το έτος 1880, ξεκίνησε όμως τη λειτουργία του το έτος 1886 σε ιδιωτικό κτήριο του Ηλία Μουρίκα. Το 1904, αγοράστηκε οικοπέδο 720 τ.μ. το οποίο άνηκε στον Μιχαήλ Σταματούλη έναντι των 70 δραχμών. Το οίκημα, όπου θα στεγαζόταν το νέο δημόσιο πλέον σχολείο, ολοκληρώθηκε κατά το έτος 1908 όπου άρχισε και τη λειτουργία του από την ίδια σχολική χρονιά με πρώτο δάσκαλο τον Κωνσταντίνο Μπακανάκη και είχε τέσσερις τάξεις.

Στο οίκημα του σχολείου περιλαμβάνονταν η αίθουσα διδασκαλίας, το γραφείο, ένας προθάλαμος, καθώς και το δωμάτιο του δασκάλου. Το έτος 1922, έγινε προέκταση του δωματίου του δασκάλου με σκοπό να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες και του δεύτερου δασκάλου, όταν το σχολείο έγινε διθέσιο. Το έτος 1964 έγινε τριθέσιο. Το σχολείο δεν βρισκόταν σε καθόλου καλή κατάσταση, καθώς οι τοίχοι των αιθουσών ήταν λίθινοι και η στέγη από ξύλα και κεραμίδια. Για αυτούς τους λόγους, το έτος 1924 αντικαταστάθηκε η οροφή και το 1975 πραγματοποιήθηκε γενική επισκευή μετά από σεισμική δόνηση που προκάλεσε ρήγματα στο κτήριο. Το έτος 1966, κατασκευάστηκε μία μικρή αποθήκη στον χώρο του οικοπέδου, η οποία αργότερα με μία μικρή προέκταση αποτέλεσε την τρίτη αίθουσα διδασκαλίας. Τέλος, στον προαύλιο χώρο του σχολείου υπήρχαν δυο αποχωρητήρια.

Το σχολείο διέθετε υδραυλικές και ηλεκτρικές εγκαταστάσεις καθώς και περίφραξη από την οποία η μισή είχε κατασκευαστεί από σιδερένια κάγκελα και η υπόλοιπη από μαντρότοιχο. Το έτος 1987, το χωριό απέκτησε καινούργιο τριθέσιο σχολείο που στη συνέχεια έγινε

τετραθέσιο, το οίκημα του οποίου βρίσκεται επί της παλαιάς εθνικής οδού Κορίνθου- Δερβενίου και το οποίο συνεχίζει να λειτουργεί μέχρι σήμερα, ως εξαθέσιο.

Όσον αφορά τις λειτουργίες και τις δραστηριότητες που γίνονταν στο Δημοτικό σχολείο Καμαρίου, δεν διαθέτουμε πληροφορίες από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του, αλλά από τα αρχεία που υπάρχουν αντλούμε κάποιες ελάχιστες πληροφορίες για τα πρόσφατα χρόνια της λειτουργίας του, σχετικά με τις εκδρομές που πραγματοποιούσαν για την παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων στην Αθήνα και επισκέψεις στο Πλανητάριο.

3.4. Κάτω Συνοικία Τρικάλων Κορινθίας

Κάτω Συνοικία Τρικάλων

Τα Κάτω Τρίκαλα Κορινθίας αποτελούν έναν από τους τρεις οικισμούς του χωριού Τρίκαλα Κορινθίας, βρίσκονται σε υψόμετρο 900 μέτρων και απέχουν από το Ξυλόκαστρο 24 χιλιόμετρα.

Τα Τρίκαλα Κορινθίας χτίστηκαν στη θέση του αρχαίου Μύσαιου, τον 10ο αιώνα, από τους πεδινούς, οι οποίοι για να προστατευτούν από επιδρομείς, εγκατέλειψαν τους οικισμούς τους και τα Κάτω Τρίκαλα αποτελούσαν την παλαιότερη συνοικία των Τρικάλων αλλά και ιστορική συνέχεια του Πυσαίου της Πελλήνης.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, η Κάτω Συνοικία συναγωνιζόταν την Άνω Συνοικία των Τρικάλων σε θέματα πλούτου και τα εδάφη της ήταν

και συνεχίζουν να είναι τα πιο εύφορα από τις τρεις συνοικίες με καλλιέργειες σταφίδας, αμπελιών και ελαιώνων.

Ως προς τα αξιοθέατα, στην Κάτω Συνοικία Τρικάλων, δεσπόζει ο εντυπωσιακός ναός του Αγ. Δημητρίου, που χτίστηκε κατά το έτος 1697. Πρόκειται για μια λιθόκτιστη μονόχωρη βασιλική εκκλησία, που ξεχωρίζει για τις τοιχογραφίες εξπρεσιονιστικού χαρακτήρα. Στο κέντρο του χωριού, ακόμη, βρίσκεται η υπέροχη πετρόκτιστη πλατεία με τα δύο υπέρ-αιωνόβια πλατάνια και η εκκλησία της Αποτομής της Κεφαλής του Αγίου Ιωάννη.

Δημοτικό Σχολείο Κάτω Συνοικίας Τρικάλων

Το Δημοτικό Σχολείο της Κάτω Συνοικίας Τρικάλων, πριν το έτος 1900, δεν ήταν δημόσιο. Στεγαζόταν σε ιδιόκτητο σπίτι ενός κατοίκου του χωριού ονόματος Βρύγκου και ήταν μονοθέσιο. Το έτος 1925, έγινε διθέσιο μέχρι το 1972 που επανήλθε σε μονοθέσιο. Στη συνέχεια, ανεγέρθη ένα μικρό δημόσιο σχολείο, του οποίου το οικόπεδο αγοράστηκε στη τιμή των 8.500 χιλιάδων δραχμών από τον Ηλία Χαρτσιά. Ωστόσο, το έτος 1935 κατεδαφίστηκε και στη θέση του δημιουργήθηκε νέο δημόσιο σχολείο με χρήματα του δημοσίου. Το έτος 1942, υπέστη πολλές καταστροφές τόσο το κτήριο σαν οίκημα, όσο και ολόκληρος ο εξοπλισμός του. Μεταξύ άλλων, καταστράφηκε και το αρχείο από τον στρατό της κατοχής που υπήρχε στο εσωτερικό του. Κατά το έτος 1953, δημιουργήθηκε ο μαντρότοιχος του σχολείου.

Το σχολείο σταμάτησε τη λειτουργία του, το έτος 1962, έπειτα από έναν ισχυρό σεισμό και το κτήριο τέθηκε ακατάλληλο μέχρι την αποκατάσταση των ζημιών. Έτσι, το νέο σχολικό έτος 1963-1964 το

σχολείο στεγάστηκε σε ιδιωτικό κτήριο, στην οικία του Κωνσταντίνου Δέμη. Με την αποκατάσταση του σχολείου από τις φθορές του σεισμού, κατασκευάστηκαν και άλλα έργα απαραίτητα για τη λειτουργία του.

- Το έτος 1968 κατασκευάστηκαν τα αποχωρητήρια του σχολείου που κόστισαν 53.000 δραχμές.
- Το έτος 1971 κατασκευάστηκαν τα μωσαϊκά του σχολείου τα οποία κόστισαν 20.000 δραχμές.
- Το έτος 1972 πραγματοποιήθηκε η διάνοιξη δρόμου προς το σχολείο καθώς μέχρι τότε η μετακίνηση προς αυτό γινόταν μόνο μέσω μονοπατιού.

Κατά το έτος 1981, έπειτα από έναν καταστροφικό σεισμό, το σχολείο υπέστη ζημιές και κρίθηκε ακατάλληλο. Το κτήριο κατεδαφίστηκε και τα μαθήματα πραγματοποιούνταν εντός σκηνών μέχρι να τοποθετηθεί προκατασκευασμένο κτήριο για τις σχολικές ανάγκες.

Τέλος, σε όλη την προσπάθεια που γινόταν για τη λειτουργία του σχολείου, υπήρξε μεγάλη βοήθεια μέσω δωρεών από τους κατοίκους του χωριού. Δωρητές αναδείχτηκαν:

- Βλάσιος Ελ. Γκουρβέλος ο οποίος δώρισε μια πλούσια βιβλιοθήκη κατά το έτος 1958.
- Ο ομογενής Ευστ. Ρέλιας, από την Αμερική, ο οποίος δώρισε 2 θερμάστρες κατά το έτος 1961 και 50 δολάρια κατά το έτος 1962.
- Ο Δημήτριος Γαλάνης, ομογενής από την Αμερική, ο οποίος δώρισε 2.000 δραχμές κατά το έτος 1962.
- Οι Γεώργιος και Κωνσταντίνος – Σωτήριος Γαβράς, οι οποίοι δώρισαν την εγκυκλοπαίδεια <<ΔΟΜΗ>> αξίας 13.000 δραχμών.
- Ο Ιωάννης Κων. Κουίνης δώρισε τη σχολική εγκυκλοπαίδεια <<Γιοβάνη >> προς χρήση των μαθητών κατά το έτος 1982.

Από τα βιβλία Πράξεων του Διευθυντή, που υπάρχουν στο τμήμα των Γενικών Αρχείων του Κράτους στην Κόρινθο, αντλούμε αρκετά στοιχεία για τις δραστηριότητες που αφορούσαν τη λειτουργία του σχολείου.

Κατά το έτος 1967, χορηγήθηκαν Αλφαβητάρια βιβλία από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας στους μαθητές όλων των τάξεων που ήταν εγγεγραμμένοι στο σχολείο. Επίσης, το σχολείο με αρμόδιο τον δάσκαλο και με έξοδα του ίδιου του σχολείου, μοίραζε τρόφιμα στις οικογένειες των μαθητών που έκριναν πως είχαν ανάγκη. Τα βασικότερα κριτήρια για

τη διανομή αυτή, ήταν η οικονομική κατάσταση, ο αριθμός των μελών μιας οικογένειας αλλά και η πιθανή ασθένεια κάποιου από τα μέλη.

Κατά το έτος 1971, στο σχολείο της Κάτω Συνοικίας Τρικάλων, συγκροτήθηκε Συμβούλιο Μαθητικών Κοινοτήτων το οποίο αποτελούνταν από τις 3 τελευταίες τάξεις του Δημοτικού. Το Συμβούλιο αυτό, σε συνεργασία με τον δάσκαλο, όριζε τις δραστηριότητες που θα γίνονταν εντός αλλά και εκτός του σχολικού χώρου κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Οι σχολικές δραστηριότητες εντός του σχολικού χώρου περιλάμβαναν:

- Τη συντήρηση και περιποίηση των αιθουσών.
- τον καθαρισμό των κοινόχρηστων χώρων.
- Την κατανομή πρόχειρων καταλόγων για τη λειτουργία της βιβλιοθήκης.
- Την ομοιομορφία ένδυσης των μαθητών. Χρήση ποδιών.
- Τη δωρεά βιβλίων από τους ίδιους τους μαθητές για τη σχολική βιβλιοθήκη.
- Τους τρόπους καλής συμπεριφοράς που θα χρησιμοποιούσαν οι μαθητές εντός και εκτός του σχολικού περιβάλλοντος.
- Την υποδειγματική επίδειξη και χρήση πρώτων βοηθειών.
- Την εύρεση κατάλληλου χώρου για τη δημιουργία ενός σχολικού Μουσείου εντός του χώρου της σχολικής Βιβλιοθήκης, καθώς και τον εμπλουτισμού αυτού.
- Την οργάνωση διδακτικών και ψυχαγωγικών περιπάτων και επισκέψεων.

Οι σχολικές δραστηριότητες εκτός του σχολικού χώρου διέφεραν ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες κάθε χωριού. Στην Κάτω Συνοικία Τρικάλων αυτές οι δραστηριότητες περιλάμβαναν:

- Την δενδροφύτευση της περιοχής γύρω από τον χώρο του σχολείου καθώς και την περιποίηση των ήδη υπαρχόντων φυτών.
- Την καθαριότητα των Κοινοτικών οδών και τουριστικών χώρων της περιοχής.
- Την επίστρωση με τσιμέντο των οδών του χωριού με τη βοήθεια των κατοίκων αυτού.
- Το άνοιγμα των δρόμων από το χιόνι, που οδηγούσαν στο σχολείο, τους χειμερινούς μήνες.

- Την εισήγηση προς τον πρόεδρο της Κοινότητας για την κατασκευή Ηρώων,
- Την επίσκεψη σε ασθενείς του χωριού με σκοπό την υποστήριξή τους.
- Την διοργάνωση των εορτών για τη λήξη των μαθημάτων του Κατηχητικού Σχολείου.
- Τη μέριμνα των μαθητών. Σε περίπτωση που κάποιο από τα μέλη μιας οικογένειας των μαθητών του σχολείου έπασχε από κάποια ασθένεια, συγκέντρωναν χρήματα για να την βοηθήσουν. Τα παιδιά του σχολείου, όταν παρίστατο ανάγκη σε μια οικογένεια, έλεγαν τα κάλαντα Παραμονή των Χριστουγέννων και δίδεταν τα χρήματα που μάζευαν σε τρόφιμα.

3.5 Μερτικάικα Κορινθίας

Μερτικάικα Κορινθίας

Το χωριό Μερτικάικα Κορινθίας απέχει 5 χιλιόμετρα από το Ξυλόκαστρο Κορινθίας. Ανήκει στο δήμο Ξυλοκάστρου-Ευρωστίνης της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας, έχουν υψόμετρο 66 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας, γεωγραφικό πλάτος 38,0637556845 και γεωγραφικό πλάτος 21,6167959062.

Δημοτικό Σχολείο Μερτικάικων

Το Δημοτικό σχολείο Μερτικάικων άρχισε τη λειτουργία του το έτος 1928 σε ιδιωτικό κτήριο. Κατά τα έτη 1930-1932 διεξήχθη έρανος μεταξύ των κατοίκων του χωριού με στόχο την αγορά οικοπέδου για την

ανέγερση σχολείου. Επειδή όμως τα χρήματα δεν επαρκούσαν το έτος 1938 δόθηκε πίστωση από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας που αρχικά ανερχόταν στο ποσό των 25 χιλιάδων δραχμών. Στη συνέχεια, η ανέγερση του σχολείου ανατέθηκε μέσω δημοπρασίας στον εργολάβο Γεώργιο Γκίλα. Έτσι η κατασκευή του ξεκίνησε το έτος 1948 και ολοκληρώθηκε το έτος 1950. Τέλος, η περίφραξη του οικοπέδου πραγματοποιήθηκε το έτος 1958 με χρήματα του Δημοσίου.

Για τις δραστηριότητες και την οργάνωση που υπήρχαν κατά τη λειτουργία του δε γνωρίζουμε γιατί δεν υπάρχουν καταγεγραμμένα σε αρχεία .

3.6. Πελλήνη Κορινθίας

Πελλήνη Κορινθίας

Η Πελλήνη ή αλλιώς Ζούγρα είναι ένα μικρό, ορεινό χωριό χτισμένο πάνω στα ερείπια της αρχαίας Πελλήνης. Ανήκει στον Δήμο Ευλοκάστρου –Ευρωστίνης της Περιφερειακής Ενότητας Κορινθίας και έχει υψόμετρο 697 μέτρα. Το όνομά της το οφείλει στον Γίγαντα Πάλλα^[1], ή κατά άλλους στον Πέλληνα από το Άργος.

Η Αρχαία Πελλήνη ήταν μια πόλη-κράτος της Αχαΐας, που απείχε 60 στάδια από την Αιγείρα και 60 στάδια από τη θάλασσα, ανάμεσα στους ποταμούς Σύθα και Κριό. Επίνειο της Πελλήνης ήταν οι Αριστοναύτες, λιμάνι το οποίο βρισκόταν στη θέση του σημερινού Ευλοκάστρου. Οι

πρώτοι κάτοικοι, που ίδρυσαν το χωριό, ήταν πρωτοέλληνες Αιγειαλείς, ενώ στη συνέχεια εγκαταστάθηκαν Ίωνες και Αχαιοί.

Σύμφωνα με τον περιηγητή Παυσανία, έξω από την πόλη της Αρχαίας Πελλήνης υπήρχε το ιερό της θεάς Αθηνάς με άλσος και άγαλμα του Δολίου Ερμή, ιερό του Λαμπτήρος Διονύσου, ιερό του Θεόξενου Απόλλωνα με χάλκινο άγαλμα του θεού και ιερά της θεάς Άρτεμης και Ειλειθυίας. Δυστυχώς, εξαιτίας σεισμών και καθιζήσεων, σώζονται μόνο τα ερείπια από τον ναό της Αθηνάς, ένα δάπεδο ναού με μωσαϊκά και ένα μικρό αρχαίο θέατρο. Επίσης, στην Πελλήνη τελούνταν τα Θεοξενία,^[2] ιερή γιορτή όπου γίνονταν και αθλητικοί αγώνες, ενώ η πόλη έκοβε δικό της νόμισμα.

Ο Όμηρος στα έργα του, αναφέρει πως η πόλη της Πελλήνης συμμετείχε στον Τρωικό πόλεμο με 100 πλοία μαζί με τα λιμάνια της, τους Αριστοναύτες και την Γονόεσσα, ενώ οι Αμφίων και Αστέριος συμμετείχαν στην Αργοναυτική εκστρατεία. Μάλιστα, από την Πελλήνη προήλθαν τέσσερις αρχαίοι Ολυμπιονίκες. Ο Φάνας 67η Ολυμπιάδα το 512 π.Χ., ο Σώκρατος στην 80η Ολυμπιάδα το 460 π.Χ., ο Πρόμαχος στην 94η Ολυμπιάδα το 404 π.Χ. και ο Χαίρων σε τέσσερις διαφορετικές ολυμπιάδες το 356 π.Χ., 352 π.Χ., 348 π.Χ. και το 344 π.Χ.

Η Αρχαία πόλη της Πελλήνης καταστράφηκε το 396 μ.Χ. από τους Γότθους του Αλάριχου. Στις αρχές του 1930, ο καθηγητής Α. Ορλάνδος διεξήγαγε ανασκαφές στην περιοχή και επιγραφικά ευρήματα επιβεβαίωσαν τη θέση της Αρχαίας Πελλήνης σε αυτή την τοποθεσία.

[1] **Πάλλας:** ήταν Γίγαντας από την Πέλληνα του Άργους ο οποίος σκοτώθηκε από τη θεά Αθηνά η οποία στη συνέχεια τον έγδαρε και με το δέρμα του έφτιαξε φόρεμα (Παλλάδα).

[2] Τα **Θεοξένια** ήταν ιερή γιορτή και αθλητικοί αγώνες που γίνονταν στην Αρχαία Πελλήνη. Διεξάγονταν στην Αχαϊκή Πελλήνη και γίνονταν προς τιμήν του Απόλλωνα Θεοξένιου, σε στάδιο που βρισκόταν κοντά στο ιερό. Στους αγώνες συμμετείχαν και αθλητές από όλη την Ελλάδα και οι νικητές έπαιρναν ως έπαθλο έναν μάλλινο μανδύα. Ο Πίνδαρος, στις ωδές που έχει γράψει, αναφέρει πολλούς αθλητές που είχαν νικήσει στα Θεοξένια.

Δημοτικό Σχολείο Πελλήνης

Το Δημοτικό Σχολείο Πελλήνης λειτούργησε για πρώτη φορά το έτος 1910 με ιδιωτικό δάσκαλο. Ως σχολείο του Δημοσίου άρχισε τη λειτουργία του, το έτος 1923, όπου στεγάστηκε σε ιδιωτικό οίκημα με την καταβολή ενοικίου. Τρία χρόνια αργότερα, το 1926, παραχωρήθηκε από τον Βασίλειο Γκόλια, κάτοικο του χωριού, δωρεάν οικόπεδο για την ανέγερση σχολείου. Οι εργασίες για την ανέγερσή του ξεκίνησαν το ίδιο κιόλας έτος, αλλά δυστυχώς δε κατάφερε να ολοκληρωθεί, καθώς δεν συγκεντρώθηκε το απαιτούμενο χρηματικό ποσό. Η κατασκευή πραγματοποιήθηκε έπειτα από δυο χρόνια, το έτος 1928, με χρήματα που δόθηκαν από το δημόσιο. Έτσι, το Δημόσιο πλέον διδακτήριο του χωριού λειτούργησε με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς, το έτος 1929. Για ένα χρονικό διάστημα, το σχολείο λειτουργούσε εκ περιτροπής με το Δημοτικό Σχολείο Δενδρού Κορινθίας, που βρισκόταν στο διπλανό χωριό, ενώ από το σχολικό έτος 1964-1965 στεγάστηκε σε καινούριο διδακτήριο, το οποίο βρίσκεται στη δυτική πλευρά του χωριού επί της επαρχιακής οδού Ξυλοκάστρου-Τρικάλων.

Τα παιδιά που φοιτούσαν στο σχολείο του χωριού προέρχονταν από φτωχές οικογένειες που ασχολούνταν κυρίως με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και ελάχιστοι με το επάγγελμα του ξυλουργού, του μαραγκού ή του εμπόρου. Για τις δραστηριότητες και την οργάνωση που υπήρχαν κατά τη λειτουργία του σχολείου δεν υπάρχουν καταγεγραμμένα αρχεία.

3.7 Ρέθι Κορινθίας

Ρέθι Κορινθίας

Το χωριό Ρέθι Κορινθίας βρίσκεται πάνω στην οροσειρά που οδηγεί από το χωριό της Αρχαίας Πελλήνης προς τα Τρίκαλα. Πρόκειται για έναν ορεινό οικισμό περίπου 190 κατοίκων, έχει υψόμετρο 530μ. και βρίσκεται 20χλμ. νοτιοδυτικά του Ξυλοκάστρου. Το όνομά του έχει αρβανίτικη προέλευση και σημαίνει στεφάνι.

Την περίοδο της Τουρκοκρατίας, το χωριό κατοικούνταν από ελάχιστους Αρβανίτες Τόσκηδες^[3], όπως μας φανερώνουν τα τοπωνύμια που υπάρχουν στην ευρύτερη περιοχή του χωριού. Μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους, στο χωριό άρχισαν να εγκαθίστανται οικογένειες των γύρω περιοχών. Οι κάτοικοι του Ρεθίου ασχολούνταν εκείνη την εποχή με την κτηνοτροφία και τη γεωργία, ενώ σήμερα το χωριό διακρίνεται για το κρασί, τη σταφίδα και το λάδι του.

Ύστερα από στοιχεία απογραφών που πραγματοποιήθηκαν από τις πρώτες δεκαετίες του 19ου αιώνα έως τα μέσα 20ου αιώνα στο Ρέθι αλλά και στους γύρω οικισμούς, που άνηκαν στο χωριό, διαπιστώνουμε πως ήταν η κατανομή του πληθυσμού. Αρχικά, στην απογραφή του 1889 είχε 124 κατοίκους, ενώ το έτος 1920 αποτελούσε κοινότητα μαζί με το Δενδρό και την Τσούκα(Ρέθι: 253 κατ., Δενδρό: 171κατ., Τσούκα :80κατ.). Το έτος 1928, αποτέλεσε μία κοινότητα με την Τσούκα(Ρέθι: 311 κατ., Τσούκα: 79 κατ.) και το 1940 κατοικούνταν από 335 κατοίκους(ο συνοικισμός των Βασιλακιανικών από 21 κατ., η Τσούκα από 61 κατ.). Το 1961, είχε 375 κατ., το 1971, 300 κατ. και το 1981, 227 κατοίκους. Στη τελευταία απογραφή που πραγματοποιήθηκε το έτος 1991, το Ρέθι κατοικούνταν από 237 κατοίκους. Πλέον οι οικισμοί Τσούκα και Βασιλακιάνικα δεν κατοικούνται.

[3] Οι Τόσκηδες είναι μία από τις δύο μεγάλες εθνοτικές υποομάδες των Αλβανών που διαφοροποιούνται από τα πολιτιστικά, γλωσσικά, κοινωνικά και θρησκευτικά τους χαρακτηριστικά.

Δημοτικό Σχολείο Ρεθίου

Το Δημοτικό σχολείο του Ρεθίου βρισκόταν στο κέντρο του χωριού και πρώτη φορά άρχισε τη λειτουργία του το έτος 1890, σε κτήριο με την καταβολή ενοικίου. Το έτος 1910, μεταφέρθηκε σε άλλο κτήριο και κατά τη διάρκεια του έτους 1930, οδηγήθηκε σε κτήριο της εκκλησίας, του οποίου το ενοίκιο καταβαλλόταν από το δημόσιο. Σε αυτό το κτήριο το σχολείο παρέμεινε μέχρι το 1967-1968. Παράλληλα, είχε αγοραστεί οικόπεδο στο κέντρο του χωριού στο οποίο τοποθετήθηκε προκατασκευασμένο κτήριο από Ιταλούς τεχνικούς και άρχισε τη δραστηριότητά του από το σχολικό έτος 1968-1969. Σε αυτό το κτήριο παρέμεινε έως το τέλος του σχολικού έτους 2000-2001, όπου και έκλεισε οριστικά. Γενικά, το σχολείο από την αρχή έως το τέλος της λειτουργίας του ήταν μονοθέσιο.

Από αρχεία του σχολείου μπορούμε να πληροφορηθούμε για διάφορα θέματα-προβλήματα που απασχολούσαν το σχολείο αλλά και τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνταν σε αυτό με τη βοήθεια των μαθητών του.

Κατά τα έτη 1966-1967, οι ανάγκες του σχολείου χωρίζονταν σε τρεις κατηγορίες.

- Αρχικά, εκδηλώνονταν διδακτικές ανάγκες, καθώς το κτήριο στο οποίο πραγματοποιούνταν τα μαθήματα ως τότε, είχε κριθεί ακατάλληλο και δεν πληρούσε τις απαιτούμενες προδιαγραφές.

Έτσι, η ανέγερση ενός νέου κτηρίου αποτελούσε επιτακτική ανάγκη.

- Όσον αφορά τον υλικό εξοπλισμό, το σχολείο στερούνταν βασικών μέσων διδασκαλίας και εποπτικών οργάνων. Για να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα, ο δάσκαλος με το Συμβούλιο του σχολείου αποφάσισαν τη λήψη κάποιων μέτρων, όπως τη διάθεση χρημάτων από το σχολικό ταμείο, την αποστολή εγγράφων στο Υπουργείο Παιδείας για την παροχή δωρεάν εξοπλισμού και την οικονομική ενίσχυση από ανθρώπους του χωριού.
- Τέλος, πρόβλημα αποτελούσε ο προγραμματισμός της διδασκτέας ύλης ανά τάξη και μάθημα με βάση τα κριτήρια του δασκάλου και των Εγκυκλίων του Υπουργείου.

Γενικότερα, σημαντικό θέμα της περιόδου ήταν τα συσσίτια των μαθητών, μια από τις αρμοδιότητες που είχε αναλάβει το σχολείο. Όπως έλεγε ο δάσκαλος τότε, ο επισιτισμός των μαθητών, δεν ικανοποιούσε μόνο την ανάγκη αυτών για τροφή αλλά αποτελούσε μια μορφή μετάδοσης της ευγένειας, της καλής και υγιεινής συνήθειας στη διατροφή και τη ζωή τους.

Οι δραστηριότητες που έκαναν τα παιδιά όλων των τάξεων, σύμφωνα με τον προγραμματισμό του σχολείου, ήταν κυρίως οι δενδροφυτεύσεις και οι προετοιμασίες των σχολικών εορτών.

- Στις δενδροφυτεύσεις, οι μαθητές σε συνεργασία με τη Κοινότητα αλλά και τους κατοίκους του χωριού άνοιγαν τους λάκκους για να φυτέψουν τα δέντρα, φρόντιζαν την περιποίηση και το πότισμα αυτών, ενώ, τέλος, έπρεπε να εξασφαλίσουν από το σπίτι τους ξύλα για την περίφραξη των δέντρων με στόχο την προστασία τους από πιθανές επιδρομές ζώων.
- Για τις σχολικές εορτές, ο δάσκαλος αναλάμβανε να καθορίσει τις ακριβείς ημερομηνίες που θα τελούνταν και συνέχεια μοίραζε αρμοδιότητες και καθήκοντα στους μαθητές, ώστε να συμμετέχουν και αυτοί στην ολοκλήρωση του έργου.

Οι εξωσχολικές δραστηριότητες των μαθητών αφορούσαν τις περισσότερες φορές περιπάτους εντός του χωριού και σπανιότερα εκδρομές εκτός αυτού, όπως στην περιοχή της Αρχαίας Κορίνθου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η ολοκλήρωση αυτής της εργασίας αποτελεί το επισφράγισμα της δουλειάς και της έρευνας μου, που διήρκησε 8 μήνες. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, μελέτησα την εκπαίδευση στην Ελλάδα και ειδικότερα στην περιοχή του Ξυλοκάστρου Κορινθίας και κάποιων χωριών της.

Οι άνθρωποι διαθέτουν ένα από τα ισχυρότερα εφόδια στη ζωή τους, την εκπαίδευση, η οποία τους βοηθά τόσο στην πνευματική τους καλλιέργεια όσο και στην ορθή κοινωνικοποίησή τους. Μέσα από αυτήν, διδάσκονται αρχές, ιδανικά, την αξία της ανιδιοτέλειας και γίνονται ενεργοί πολίτες στην κοινωνία. Ταυτόχρονα, συμβάλλει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων τους, αλλά και στην επιλογή επαγγελματικού προσανατολισμού που θα τους δώσει τη δυνατότητα να αποτελέσουν υπεύθυνα μέλη ενός κοινωνικού συνόλου.

Η εκπαίδευση δεν ήταν πάντα ανοικτή για όλους, ειδικά για την Ελλάδα, η οποία βαλλόταν από συνεχείς πολεμικές συγκρούσεις κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων του 20ου αιώνα. Έτσι, πολλές φορές αποτελούσε προνόμιο μόνο για ορισμένες ομάδες μαθητών, αφού τα βιβλία δεν ήταν δωρεάν και έπρεπε να τα πληρώνουν οι ίδιοι. Μάλιστα, δημόσια σχολεία δεν υπήρχαν παντού και ειδικότερα στις επαρχίες, που αποτελούσαν το μεγαλύτερο μέρος των περιοχών της Ελλάδας. Για αυτούς τους λόγους, διαμορφώνονταν άνισες κοινωνικές ομάδες στο ζήτημα της εκπαίδευσης.

Βέβαια, δύσκολη ήταν και η εκπαίδευση για τον γυναικείο πληθυσμό της Ελλάδος ανεξάρτητα από την οικονομική κατάσταση των οικογενειών τους, αφού σύμφωνα με τις αντιλήψεις της εποχής, σκοπός των κοριτσιών ήταν να κάνουν οικογένεια και δεν χρειαζόταν να μορφωθούν.

Το δικαίωμα συμμετοχής όλων των πολιτών στην εκπαίδευση αποκτήθηκε σταδιακά. Πλέον όλοι οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να μορφωθούν και να εξελιχθούν ανεξαρτήτως φύλου ή οικονομικής κατάστασης.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Έντυπη Βιβλιογραφία

- Δήμητρα Καμαρινού, Λουτράκι 2005, Ορεινή Κορινθία- Mountain life of Korinthia.
- Σταμάτης Κ. Νίκολης, Ξυλόκαστρο 2001, Συμβολή στην Ιστορία του Δήμου Ξυλοκάστρου από την αρχαιότητα έως σήμερα.
- Σπύρος Γ. Σταυρόπουλος, Πάτρα 2000, Ιστορία των Τρικάλων.

Ηλεκτρονικές Πηγές

- <http://www.eriande.elemedu.upatras.gr/eriande/synedria/synedrio3/praltika%2011/mpetsas.htm>
- https://www.alfavita.gr/ekpaideysi/327401_i-istoria-tis-ekpaideysis-stin-ellada

Φωτογραφίες Χωριών

Google maps

Φωτογραφίες Σχολείων

Ελεάννα Σκιρδή

